
Wytyczne w sprawie doskonalenia zawodowego adwokatów : (uchwała Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 28.IV.1966 r.)

Palestra 10/10(106)wkladka, 3-7

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- c) pracę kierownika zespołu w kwestii rozdziału spraw, podziału pracy między członków zespołu i sprawowania nadzoru nad sposobem wykonywania przez członków zespołu obowiązków zawodowych oraz czuwania nad należyłą starannością w prowadzeniu spraw,
- d) pracę zawodową poszczególnych adwokatów-członków zespołów.

II. Centralny Zespół Wizytatorów i zespoły wizytatorów przy radach adwokackich powinny w szerszym niż dotychczas stopniu badać w czasie wizytacji pracę zawodową adwokatów, a wizytatorzy — podczas roboczych narad powizytacyjnych — omawiać wyniki wizytacji również z tej dziedziny.

III. Centralny Zespół Wizytatorów i zespoły wizytatorów przy radach adwokackich omówią na najbliższych naradach zadania wizytatorów wynikające z niniejszej uchwały oraz formy i sposoby tej części działalności wizytacyjnej.

IV. Centralny Zespół Wizytatorów i zespoły wizytatorów przy radach adwokackich dokonają — pod kątem potrzeb wizytacji pracy zawodowej adwokatów — zmian w swoich składach przez przeprowadzenie zmian lub dodatkowe powołanie do zespołów wizytatorów adwokatów-specjalistów na potrzeby wizytacji pracy zawodowej adwokatury.

V. Kontrola pracy zawodowej powinna się odbywać w zasadzie w sposób planowy i systematyczny, w szczególności zaś powinna ona obejmować te zespoły adwokackie lub tych adwokatów, w stosunku do których sygnalizowane są wypadki uchybień czy niedociągnięć w pracy zawodowej.

Badanie pracy zawodowej adwokata powinno przykładowo obejmować między innymi: stan i jakość poradnictwa w zespołach adwokackich i na dyżurach w organizacjach społecznych, terminowość pracy we wnoszeniu spraw, odpowiedzi na pozew i wykonywanie postanowień i zarządzeń sądowych, stan akt podręcznych, zewnętrzne formy pracy, poziom pism procesowych, w szczególności rewizji, rzetelność i lojalność wobec organów wymiaru sprawiedliwości i kolegów, sumiennność i staranność w wykonywaniu zawodu, poziom wystąpień przed sądami, skargi i zażalenia klientów itp.

VI. Członkowie Centralnego Zespołu Wizytatorów i przewodniczący zespołów wizytatorów przy radach adwokackich oraz każdorazowo z upoważnienia przewodniczącego wizytatorzy mogą w miarę potrzeby konsultować zagadnienie poziomu pracy zawodowej adwokatów z przedstawicielami organów wymiaru sprawiedliwości, a pracę społeczną adwokatów — z przedstawicielami organizacji społecznych, inicjować wspólne spotkania i narady i brać w nich udział, a ponadto występować z innymi inicjatywami, zmierzającymi do podniesienia poziomu pracy zawodowej i polepszenia oraz usprawnienia zawodu adwokackiego, jak również aktywizacji społecznej adwokatury.

2. WYTYCZNE W SPRAWIE DOSKONALENIA ZAWODOWEGO ADWOKATÓW

(uchwała Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 28.IV.1966 r.)

- I. Funkcja społeczna adwokatury polega na udzielaniu pomocy prawnej w najszerszym tego słowa znaczeniu. Każdy sumienny adwokat uważa za swój obowiązek spełnianie tej funkcji w sposób możliwie optymalny. Zależy

to od szeregu okoliczności, wśród których na czoło wysuwa się należyte przygotowanie do zawodu oraz stałe uzupełnianie i podnoszenie swych wiadomości zawodowych. Jak w każdym zawodzie, wymaga to ciągłego w tym względzie wysiłku. Dlatego też każdy adwokat, rozumiejący swe zadania, a także swój interes zawodowy, wkłada codzienny wysiłek w pogłębianie swej wiedzy i podnoszenie swych kwalifikacji. Zadanie samorządu adwokackiego polega na udzielaniu adwokatom w tym zakresie odpowiedniej pomocy. Nie na miejscu byłyby tu jakiegokolwiek środki administracyjne; miałyby się one z celem i skazywały akcje samorządu z góry na niepowodzenie.

Wszelkie akcje samorządu w zakresie szkolenia muszą przyciągać swą atrakcyjnością. Z tego względu akcja szkoleniowa we wszystkich swych przejawach musi się opierać na zasadzie pełnej dobrowolności. Podane niżej wskazania mają na celu z jednej strony podkreślić wagę zadań stojących w tej dziedzinie przed samorządem, a z drugiej ułatwić zespołom i radcom ich spełnianie. Wskazania te jednak nie mogą być traktowane ani jako sztywne kanony, ani jako ograniczające wyliczenie sposobów działania samorządu.

Właściwa forma pracy zależy w dużej mierze od konkretnych warunków danego terenu, układu osobowego, możliwości organizacyjnych i budżetowych itp. Dlatego wskazania niniejsze w zakresie szkolenia traktować należy jako wytyczne kierunków. Ścisłe zaś ich precyzowanie powinno należeć do rad adwokackich, przy czym niezwykle cenna będzie tu każda celowa inicjatywa.

Wskazać nadto należy, że akcja szkoleniowa nabiera szczególnej wagi w okresie obecnym, a to ze względu na wejście w życie od 1.I.1965 r. nowych kodyfikacji cywilnych i daleko już posuniętych prac nad kodyfikacją karną.

- II. Akcja samorządowa w omawianym zakresie powinna polegać na:
  - a) ułatwieniu adwokatom ich osobistego szkolenia się zawodowego,
  - b) organizowaniu szkolenia zbiorowego.
- III. Szkolenie własne adwokata jest przede wszystkim sprawą jego osobistego wysiłku i ambicji. Samorząd powinien podejmować kroki, które ułatwią adwokatom ich indywidualny wysiłek, przy czym kroki te będą się kształtowały różnie na różnych szczeblach samorządu.
- IV. Zespół ma w tym zakresie obowiązek dostarczyć adwokatom odpowiednich materiałów pomocniczych, koniecznych w ich pracy w zespole, w postaci odpowiednio skompletowanych i uzupełnionych podręcznych biblioteczek w zespołach.

Budżety zespołów powinny zamieścić pozycje na zakup odpowiednich wydawnictw (teksty, komentarze, orzecznictwo), dostępnych dla członków zespołów. Obowiązkiem rad adwokackich jest czuwanie, by budżety zespołów przewidywały takie pozycje i by te pozycje były realizowane. Doświadczenie wskazuje, że biblioteczki zespołów „rozplywają się” wskutek niesumienności czy — może częściej — niedbalstwa członków zespołów. Wymaga to odpowiedniej czujności ze strony kierowników i ewentualnie bibliotekarzy zespołów, nie może jednak prowadzić do rezygnacji z podręcznych biblioteczek.
- V. Rady Adwokackie obowiązane są przeznaczyć odpowiednie środki finansowe i zdobyć się na odpowiedni wysiłek w tworzenie i utrzymywanie

bibliotek rady — o ile możliwości — w pokojach adwokackich w sądach. Zastępuje na rozważenie możliwość dostarczania przez rady adwokackie lub zespoły wszystkim członkom orzecznictwa np. białego (OSP i KA), przy czym prenumerata byłaby pokrywana z funduszków rady lub zespołu.

VI. Dużym ułatwieniem w indywidualnym szkoleniu się adwokata mogłaby być „Biblioteczka adwokata”, tj. wydawnictwo, które w poszczególnych zeszytach dostarczałoby odpowiedni materiał instrukcyjny dla adwokatów. Nie chodzi tu oczywiście o jakieś dublowanie akcji instytucji wydawniczych, lecz o dostarczenie adwokatom wydawnictw dostosowanych do specyficznych potrzeb adwokata przy wykonywaniu zawodu.

Można by tu przykładowo wymienić takie tematy:

- a) opracowanie rewizji cywilnej i sposób występowania w instancji odwoławczej,
- b) to samo, jeśli chodzi o proces karny,
- c) metodyka opracowania sprawy i przygotowywania przemówień sądowych,
- d) uprawnienia i obowiązki procesowe adwokata,
- e) adwokat — radca prawny,
- f) problemy etyki zawodowej.

Tego rodzaju akcją wydawniczą zamierza podjąć Prezydium NRA.

VII. Podstawowym zagadnieniem jest problem szkolenia zbiorowego. Przede wszystkim powstaje tu problem szkolenia w zespole. W każdym zespole są adwokaci o różnym poziomie zawodowym; są ponadto, zwłaszcza w większych zespołach, adwokaci specjaliści w określonych dziedzinach prawa. Dobre więc będzie, gdy z zasobu ich wiedzy i doświadczeń będą mogli korzystać wszyscy członkowie zespołu. Można tu wymienić — poza wzajemnymi konsultacjami, które jakkolwiek potrzebne i korzystne, zamykają się z reguły w kręgu zainteresowanych — następujące formy szkolenia:

- a) referowanie aktualnych, szczególnie ważnych orzeczeń. Za celowe uważa należy studiowanie przez poszczególnych członków zespołów pod tym kątem widzenia odpowiednich wydawnictw i zaznajamiania zespołu z tym materiałem (np. jeden z członków zespołu studiuje „zielone” lub „czerwone” orzecznictwo, inny „białe”, jeszcze inny „Państwo i Prawo” czy „Nowe Prawo” itd.),
- b) referowanie konkretnej sprawy problemowej i wspólne omawianie nasuwających się zagadnień. Nie będzie to jednak dopuszczalne, jeżeli w danej sprawie przeciwnikami procesowymi są członkowie tego samego zespołu,
- c) omawianie podstawowych bądź nowych aktów prawnych albo pewnych szczególnie ważnych typów spraw (np. dziedziczenie gospodarstw rolnych). Tę akcję zespół może prowadzić bądź własnymi siłami, bądź korzystając z lektorów rady (patrz pkt VIII, lit. b). Zespoły mniejsze, niezbyt od siebie oddalone, mogłyby się łączyć dla tego rodzaju akcji, odbywając zebrania szkoleniowe w odpowiednim dla nich centralnym punkcie albo kolejno w siedzibie poszczególnych zespołów.

VIII. Akcja rady adwokackiej w zakresie szkolenia zbiorowego przedstawiałaby się następująco:

- a) przede wszystkim do rady adwokackiej należy czuwanie nad akcją szkoleniową w zespołach i udzielanie w tym zakresie odpowiedniej pomocy. Rada adwokacka powinna powołać grupy lektorów złożone z doświadczonych i o wysokim poziomie zawodowym adwokatów, którzy by mogli w charakterze referentów występować w poszczególnych zespołach,

- b) za bardzo pożądaną formę szkolenia, która może nie tylko przyczynić się do podniesienia poziomu zawodowego adwokatów, lecz także zapewni radzie odpowiednie grono lektorów, należy uznać system seminariów cało- lub parodniowych, poświęconych określonym zagadnieniom. Semina-ria takie (2—4 rocznie) powinny się odbywać bądź w siedzibie rady, bądź w odpowiedniej, możliwie centralnie położonej miejscowości. Siłami wykładowymi mogą być nie tylko adwokaci, ale także inni doświadczeni prawnicy (np. sędziowie), przy czym skład osobowy uczestników powinien być dobierany przez radę tak, by zapewnić mniej więcej jednolity poziom uczestników (mogą więc być semina-ria o wyższym lub o bardziej przystęp-ny-m poziomie zajęć),
- c) ponadto rady powinny organizować w razie potrzeby wykłady dla ogółu członków izby bądź dla jej poszczególnych ważniejszych ośrodków z pod-stawową aktualną tematyką prawną. Poziom tych wykładów powinien być możliwie wysoki. Rady powinny dążyć do pozyskania — jako prele-gentów — osób o dostatecznie wyrobionym nazwisku, choćby spoza swego środowiska czy terenu.

IX. Tematykę zajęć organizowanych przez rady można podać tylko przykła-dowo, gdyż zależy ona od zmieniającego się stale stanu prawnego, od po-trzeb terenu i wreszcie od personalnych możliwości. Należy jednak dążyć do tego, by tematyka ta łączyła się jak najściślej z bieżącą pracą zawodową adwokatów i by zajęcia organizowane przez rady stanowiły możliwie uchwytną pomoc w tej pracy.

Ilustracyjnie można wymienić np. następujące tematy:

- a) cywilistyka:
  - 1) dziedziczenie i podział gospodarstw rolnych,
  - 2) odpowiedzialność za wypadki przy pracy,
  - 3) odpowiedzialność za wypadki komunikacyjne,
  - 4) ustalenie ojcostwa i alimenty;
- b) prawo karne:
  - 1) obrona w procesie o przestępstwa gospodarcze,
  - 2) przestępstwa w komunikacji drogowej,
  - 3) wymiar kary na tle społecznej szkodliwości czynu,
  - 4) psychologia zeznań świadków;
- c) spółdzielczość:
  - uchylenie uchwał walnych zebrań spółdzielni;
- d) prawo pracy:
  - rozwiązanie umowy o pracę (problem dopuszczenia i przywrócenia do pracy);
- e) prawo administracyjne:
  - środki odwoławcze w sprawach lokalowych;
- f) tajemnice zawodowe.

X. Rady powinny rozważyć możliwość prowadzenia konsultacji dla członków swej izby. Każdy adwokat mający skomplikowany lub przerastający jego możliwości problem prawny mógłby, jeżeli nie wystarcza pomoc zespołu, zwrócić się do rady o udzielenie przez powołanego przez radę konsultanta odpowiednich wskazówek, a zwłaszcza o podanie potrzebnych źródeł (orzecz-nictwo, literatura). Wydaje się, że najpraktyczniejsza byłaby konsultacja korespondencyjna (swego rodzaju „skrzynka pytań prawnych”), mogą jednak wchodzić w grę także konsultacje ustne.

- XI.** Zajęcia prowadzone przez rady muszą pociągnąć za sobą pewne wydatki (honoraria wykładowców, sale, być może dojazdy itp.), dlatego też tego rodzaju pozycje należy również uwzględnić w budżetach rad.
- XII.** Rady powinny nawiązać odpowiedni kontakt z księgarniami i czuwać, by były one należycie zaopatrzone w asortyment wydawnictw prawniczych.

3. INSTRUKCJA W SPRAWIE SZKOLENIA APLIKANTÓW ADWOKACKICH I EGZAMINU ADWOKACKIEGO

(uchwała Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 28 lipca 1966 r.)

I

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej, w wykonaniu przepisu § 68 regulaminu aplikacji adwokackiej i egzaminu aplikantów adwokackich, uchwaliło poniższą instrukcję dotyczącą szkolenia, jakie jest prowadzone przez rady, i egzaminu.

Instrukcja stanowi rozwinięcie przepisów regulaminu*, pomija wszystkie zagadnienia, które znalazły swe unormowanie w regulaminie. Z instrukcji należy zatem korzystać w ścisłej łączności z przepisami regulaminu.

II

Zgodnie z § 22 regulaminu program zajęć szkoleniowych ustalają rady adwokackie. Ustalenie to powinno nastąpić w formie uchwały powziętej przez radę i zawierającej pełny program szkoleniowy trzyletniego okresu aplikacji oraz programu dla poszczególnych roczników aplikantów bądź — przy ich małej liczbie — na poszczególne lata kalendarzowe.

Zgodnie z § 24 regulaminu roczny okres szkolenia wynosi 10 miesięcy w rozmiarze 4—6 godzin tygodniowo.

Podany niżej program szkolenia uwzględnia 5 godzin tygodniowo, co daje rocznie 200 godzin, a w skali całego okresu aplikacji — 600 godzin. Tematyczny podział ogólnego czasu szkolenia przedstawia się, jak następuje:

1. prawo cywilne i proces cywilny	— 165 godzin
2. prawo gospodarcze	— 30 „
3. prawo rodzinne	— 30 „
4. prawo karne i proces karny	— 150 „
5. prawo administracyjne	— 15 „
6. prawo podatkowe	— 10 „
7. prawo pracy	— 20 „
8. prawo ubezpieczeń społecznych	— 10 „
9. prawo spółdzielcze	— 20 „
10. adwokatura, sądy, prokuratura	— 50 „

* Regulamin aplikacji adwokackiej oraz kształcenia i egzaminu aplikantów adwokackich został ogłoszony jako wkładka do numeru 1 „Palestry” z 1966 r.